

ikke rettere, end at den høitærede Landssthingsmand ikke over Oldtiden burde have glemt det Bidrag til den nyere Retssubdividering og Retshistorie, som han selv for et Par Maaneders Tid var med til at yde og underskrive.

Jeg skal herefter gjøre en Bemærkning ved Endringsforslaget Nr. 12 til § 6, som den høitærede Landssthingsmand for 9de Kreds jo ikke vil kunne stemme for. Det høie Thing vil erindre, at han stemmer for alle Flertallets Forslag paa denne Undtagelse nær, men naar det saa kommer til Stykket, stemmer han rigtignok mod dem alle. Men særlig kan han ikke stemme for Forslaget under Nr. 12, og hans Grund dertil er den, at det skal være strengere end Regjeringsudkastet, idet det ikke fordrer, at den med 2 Edr. Hartkorn udlagte Parcel skal være bebygget før at falde ind under Fæstelig. Det høie Thing vil have hørt, hvorledes et meget indsigtsfuldt og retslyndigt Medlem af Udvalget i denne Henseende har udtalt sig. Han mente, at det turde staa meget tvivlsomt, om ikke allerede Regjeringsforslagets § 6 Nr. 2 indholder den selsamme Bestemmelse, ikke kjender nogen Nødvendighed af, at der skal være Bygninger paa den omspurgte Jord, og jeg skal ikke komme tilbage herpaa; men jeg tillader mig at bemærke, at den høitærede Landssthingsmand ikke synes at være i fuld Overensstemmelse med sig selv, naar han tror at kunne stemme for Mindretallets § 4, thi det maa ganske vist staa klart for ham, at ei heller Mindretallets Forslag har gjort det til Forpligtelse, at de omspurgte Parceller skulle være bebyggede. Forslaget bruger det ganske simple Udtryk „Jordbrug paa 2 Edr. Hartkorn“, uden at der tales om, at dette Jordbrug skal være Tilliggende til noget Sted, om nogen Byggeforpligtelse. Men i Dvrigt skal jeg henstille til det høie Thing og den høitærede Landssthingsmand, om ikke Regjeringens Lovforslag maa siges at være ganske anderledes strengt i denne Retning end Flertallets Forslag. Det maa ikke glemmes, at der er en § 3 i Regjeringsforslaget med Forpligtelse til at bebygge selv de mindre Parceller, og at netop den foreslaar Flertallet at udstemme. Jeg henstiller til den høitærede Landssthingsmand, om dog ikke Flertallet, naar

Sagen ses i sin Helhed, har stillet Sagen i det Punkt ganske anderledes lempelig for Godseierne, ikke fordi vi ville vise Belivillie mod Godseierne, nei, kun for at yde dem Retfærdighed. Efter hvad Flertallet antager, er det god Konsekvents og Følge af den nuværende Lovgivning: ingen Byggeforpligtelse, men tilvisse Fæsteforpligtelse for ubebyggede Parceller, naar disse i sig selv have en saadan Størrelse, at de maa betragtes som Gaardbrug. Og i saa Henseende haaber jeg forleden Dag tilfulde at have fuldført den ærede Landssthingsmands Vibebegjærlighed; thi jeg har vist, at saaledes er det god, gammel, dansk Retstraktning lige fra det Aar, da Fæsteforpligtelsen efter hans Formening første Gang skal være bleven lagt paa de danske Bøndergaarde. — Ja, jeg vil saa overmaade nodig give Stof til yderligere Forhandling om denne brændbare Sag, men den ærede Landssthingsmand, til hvem jeg i dette Dieblit nærmest retter mig, har bebrejdet mig, at jeg skulde have tillagt ham Noget, som han kaldte Nonsens. Han sagde: Aldrig har jeg udtalt, at Fæsteforpligtelsen skulde hvile paa Gaardenes Bygninger. Nei, det har den ærede Landssthingsmand ganske vist ikke; — men, hvad han har sagt og gjentagende sagt er, at den Fæsteforpligtelse, der i 1790 blev lagt paa Gaardene, ikke gjaldt Gaardenes Parceller, Gaardenes Dele, og det er denne Opfattelse af Fæstelovgivningen, han — og Andre med ham, det veed jeg, — har givet Udtryk i en Formel, som lyder derhen, at Fæsteforpligtelsen hviler **paa Gaardene og ikke paa Gaardenes Jorder**. Derksom den ærede Landssthingsmand, hvad jeg ikke tvivler om, har gjort sig bekjendt med sit Foredrag ved denne Sags første Behandling, har jeg ikke nodig at sive Bevist, men hvis han ikke vil erkjende Rigtigheden af mit Anførte, saa maa jeg dog vise hen til hans Uttringer i saa Henseende. Og hvorfor? Fordi det her ikke gjælder en simpel Ordstrid, men fordi der i denne Formel: „paa Gaardene, ikke paa Jorderne“ ligger et stort Princip, det, som har ledet til Regjeringsudtalelsen i Cirkulæret af 28de December 1868, og det, som nu skal gjøre det